

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	Ministarstvo zdravlja
NAZIV PROPISA	AKCIONI PLAN ZA IZHHRANU CRNE GORE 2015-2016
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? <p>Osnovno ljudsko pravo i važan faktor u prevenciji nastanka niza bolesti i poremećaja je obezbjeđenje dovoljne količine raznovrsne hrane.</p> <p>Analizom postojećeg stanja, utvrđeno je da, opterećenje bolestima uzrokovanim ishranom bilježi rast u Crnoj Gori. Nepravilna ishrana, prekomjerna težina i gojaznost doprinose značajnom broju nezaraznih bolesti, uključujući kardiovaskularne bolesti i tumore kao dva glavna uzroka smrti. Dosadašnja nacionalna istraživanja pokazuju veliki unos masti, nedovoljan unos voća i povrća, veliki procenat gojaznosti koji ne samo da skraćuju životni vijek već i štetno utiču na kvalitet života.</p> <p>Nezarazne bolesti, višak kilograma i gojaznost su ozbiljan izazov za javno zdravlje. To je uslovalo donošenje dokumenta koji pruža osnovne smjernice za sveobuhvatni i koordinisani odgovor za izazove javnog zdravlja vezanih za hranu i ishranu.</p> <p>Akcioni plan za ishranu 2015-2016 sublimira preporuke Svjetske zdravstvene organizacije za evropski region u pogledu ishrane i bezbjednosti hrane. U skladu sa ciljevima strateškog dokumenta "Zdravlje za sve do 2020.godine" vodeći principi su unaprjeđenje zdravlja za sve, smanjenje zdravstvene nejednakosti i jačanje javnog zdravlja.</p> <p>Primjenom ovog propisa nema oštećenih subjekata.</p> <p>Ne donošenje ovog propisa dovelo bi u pitanje praćenje bolesti uzrokavnih nepravilnom ishranom, praćenje epidemije gojaznosti i hroničnih nezaraznih bolesti koje su posljedica nezdrave ishrane.</p>	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. <p>Ciljevi definisani ovim dokumentom su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) napraviti okruženje koje podstiče pravilnu ishranu; 2) donijeti mjere koje smanjuju uticaj na djecu svih oblika reklamiranja hrane visokog sadržaja energije, zasićenih masti, trans masti, šećera i soli; 3) osigurati adekvatne mjere za nezavisno praćenje i procijenu da li su ovi ciljevi 	

postignuti;

4) donijeti regulative za smanjenje reklamiranja hrane za djecu bogate kalorijama, zasićenim mastima, trans mastima, šećerima i soli;

5) uvesti ekonomske mjere, uključujući i podsticajne mjere lanaca snabdijevanja, ciljane subvencije i porezске mjere u cilju promovisanja zdravije hrane, vodeći računa o vulnerabilnim grupama;

6) promovisati, kroz državne institucije poboljšanje nutritivnog kvaliteta hrane kojom se stanovništvo snabdijeva, koristiti lako razumljive i potrošačima lake za korišćenje oznake postavljene na vidnim mjestima;

7) učestvovati u postojećim oblicima saradnje vladinih institucija u cilju podržavanja zdravijih izbora hrane u ustanovama kao što su škole, vrtići, jaslice, bolnice, javne ustanove i preduzeća, uključujući upostavljanje standarda.

8) promovisati prednosti zdrave i pravilne ishrane tokom cijeloga života, naročito za vulnerabilne grupe;

9) investirati u ishranu u najranijoj mogućoj fazi, prije i tokom trudnoće, uključujući zaštitu, promovisanje, podršku i savladavanje prepreka za adekvatno dojenje, kao i obezbjeđivanje odgovarajuće komplementarne ishrane;

10) poboljšati mogućnosti građana da prave zdrave izbore, uzimajući u obzir potrebe različitih starosnih grupa, pola i socioekonomskih grupa kroz inicijative za poboljšanje znanja u pogledu hrane i zdravlja kao i vještina vezanih za pravilnu ishranu;

11) podsticati korišćenje društvenih medija i novih tehnika kako bi se promovisali zdravi izbori hrane i zdravi stilovi života;

12) usmjeriti postojeće mehanizme i regulativu u cilju rješavanja posebnih nutritivnih potreba ranjivih grupa, uključujući i starije ljude, kao i onih koji žive u zajednici ili samostalno;

13) ojačati zdravstvene sisteme u cilju promocije zdrave ishrane;

14) osigurati da sve zdravstvene institucije ostanu posvećene promociji zdravlja;

15) osigurati da zdravstveno osiguranje pokriva rješavanje zdravstvenih problema vezanih sa problemima ishrane kroz kontinuirane usluge od strane kvalifikovanih profesionalaca, koje seže od zdravstvene promocije i prevencije do bolničkih usluga i liječenja;

16) uspostaviti procedure za procjenu i intervencije u pogledu ishrane za različite starosne grupe, naročito djecu i stare, uključujući primarnu zdravstvenu zaštitu i kućnu njegu;

17) konsolidovati, prilagoditi i proširiti postojeće nacionalne međunarodne programe monitoringa i sistema za nadzor, kao što su Childhood Obesity Surveillance Initiative i Health Behaviour in School-aged Children study;

18) uspostaviti i održavati nadzor nad ishranom i antropometrijskim pokazateljima za faktore rizika u ishrani koji će omogućiti razvrstavanje po socioekonomskom statusu i polu;

19) uspostaviti i proširiti nacionalnu bazu podataka o namirnicama;

20) omogućiti djelotvorno, pravilno korišćenje raspoloživih podataka, uključujući i prevod i prenos znanja kao bi se informisali donosioci odluka

21) jačanje upravljanja, međusektorska povezanost i mreže za koncept "Zdravije u svim politikama"

22) ojačati koordinisane aktivnosti na različitim nivoima i preko vladinih službi kako bi se osigurala koherentnost među svim politikama koje utiču na prehrambene sisteme i snabdijevanje hranom, sa ciljem promocije, zaštite zdrave i održive ishrane (ishrane bogata povrćem, voćem i integralnim žitaricama, s ograničenim unosom zasićenih masti, trans masti, šećera i soli);

23) ojačati mehanizme koji podržavaju aktivnosti između različitih zainteresovanih strana i

osnažiti zajednice na lokalnom i regionalnom nivou kroz mreže kao što su Zdravi gradovi, Škola za zdravlje u Evropskoj mreži i druge inicijative.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Oblast ishrane je pod stalnim pritiskom različitih faktora. S tog razloga, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se zaposleni u svim strukturama uključenim u ovaj sistem osposobili da adekvatno obavljaju svoje poslove u cilju očuvanja i unaprjeđenja zdravlja stanovništva.

Nepravilna ishrana, prekomjerna težina i gojaznost doprinose značajnom broju nezaraznih bolesti, uključujući kardiovaskularne bolesti i tumore kao dva glavna uzroka smrti. Dosadašnja nacionalna istraživanja pokazuju veliki unos soli, masti, nedovoljan unos voća i povrća, veliki procenat gojaznosti koji ne samo da skraćuju životni vijek već i štetno utiču na kvalitet života.

Nezarazne bolesti, višak kilograma i gojaznost su ozbiljan izazov za javno zdravlje u Crnoj Gori. To je uslovalo donošenje dokumenta koji pruža osnovne smjernice za sveobuhvatni i koordinisani odgovor na izazove javnog zdravlja vezanih za hranu i ishranu.

Akcionni plan za ishranu 2015-2016 sublimira preporuke Svjetske zdravstvene organizacije za evropski region u pogledu ishrane i bezbjednosti hrane. Vodeći principi su unaprjeđenje zdravlja za sve, smanjenje zdravstvene nejednakosti i jačanje javnog zdravlja.

Predložena rješenja dovešće do sprovođenja niza aktivnosti za smanjenje prekomjernog unosa soli hranom u Crnoj Gori. Osim toga ograniči će se dostupnost objekata brze hrane školskoj djeci. Takođe, potrebno je omogućiti i povećati dostupnost školskih dvorana i sportskih terena djeci i mladima. Potrebno je kontinuirano sprovoditi edukaciju o važnosti pravilne ishrane, bezbjednosti hrane i fizičkih aktivnosti. Osim toga ovim akcionim definisani su ciljevi koji su naprijed navedeni.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Utvrđene mjere imaće pozitivan uticaj na zdravlje stanovništva i poboljšanje kvalitet života. Definisane aktivnosti doprinijeće smanjenju hroničnih nezaraznih bolesti.

Predložena rješenja odvijace se u okviru postojećih kapaciteta i ne zahtijevaju formiranje novih privrednih subjekata, niti imaju uticaja na opterećenja ili biznis barijere.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?

- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?
- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?
- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihodi za budžet Crne Gore?
- ✓ Obraložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

- ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?
- ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
- Za implementaciju ovog propisa potrebno je izdvajanje finansijskih sredstava u iznosu od: 265.000,00€. Radi se jednim dijelom o Budžetu Ministarstva zdravlja (3.500,00€), jednim dijelom o sredstvima Svjetske zdravstvene organizacije (6.500,00€), a nedostajući dio sredstava će biti obezbijeđen iz donacija (255.000,00€).
Glavni grad je već dobio donaciju od naroda NR Kine u iznosu od: 250.000,00€, iz koje će se dio sredstava upotrijebiti za izgradnju biciklističke staze u Podgorici.
- Izdvajanje sredstava nije jednokratno, već je planirano u toku trajanja implementacije Akcionog plana za ishranu Crne Gore 2015. – 2016.god., za dvije budžetske godine, i to:

○ **Budžet Ministarstva zdravlja**

- za 2015. god. –	500,00€.
- za 2016. god. –	3.000,00€

Ukupno: 3.500,00€

○ **Sredstva Svjetske zdravstvene organizacije**

- za 2015. god. –	3.250,00€.
- za 2016. god. –	3.250,00€

Ukupno: 6.500,00€

○ **Donacije**

- za 2015. god. –	250.000,00€.
-------------------	--------------

- za 2016. god. – 5.000,00€

Ukupno: 255.000,00€

- Ne, implementacijom ovog propisa neće prosteći nikakve međunarodne finansijske obaveze.
- Pošto se radi o redovnim sredstvima, to se budžetska sredstva potrebna za implementaciju ovog propisa, planiraju za svaku godinu važenja ovog Akcionog plana, samim tim se planiraju i za narednu godinu.
- Ne, usvajanjem ovog Akcionog plana nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze.
- Usvajanjem ovog propisa ostvariće se benefiti za građane Crne Gore u smislu poboljšanog kvaliteta zdravstvene zaštite, posebno u oblasti promjene navika stanovništva u vezi ishrane, samim tim doći će do očekivanog smanjenja broja pacijenata od bolesti izazvanih unošenjem nezdrave i prekomjerne ishrane, što će dovesti do smanjenja troškova za liječenje takvih lica, ta lica će biti radno aktivna, a samim tim doći će i do benefita za Budžet Crne Gore koji iz toga proizilaze.
- Prilikom obračuna finansijskih sredstava korišćena su iskustva zemalja u okruženju, zatim metoda standardnog troška (kod aktivnosti: Usvajanje Akcionog plana za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti), kao i procjene troškova pojedinih aktivnosti.
- Nijesu postojali problemi.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa.
- Kako nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa, tako da i nije bilo sugestija i primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, obrazložiti

U izradi predmetnog dokumenta nije korišćena eksterna eksperiza.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoji prepreka za implementaciju ovog dokumenta.

Ministarstvo zdravlja će pratiti sprovođenje i kontrolu aktivnosti na različitim nivoima zdravstvene zaštite praćenjem indikatora kvaliteta zdravstvene zaštite, zadovoljstva pacijenata.

Monitoring i evaluaciju primjene predmetnog dokumenta vrši će Ministarstvo zdravlja u saradnju sa Institutom za javno zdravlje.

Podgorica,

15.09.2015



MINISTAR,

Prof.dr Budimir Šegrt